

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «КРИМІНАЛІСТИКА»

ТЕМА

РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

***РОЗРОБНИК: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук***

Антощук Андрій Олександрович

ПЛАН

1. КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРАДІЖОК
2. ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК
3. ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ)
ДІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК
4. КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРАБЕЖІВ
ТА РОЗБОЇВ
5. ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП РОЗСЛІДУВАННЯ ГРАБЕЖІВ ТА
РОЗБОЇВ
6. ПРОВЕДЕННЯ ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ)
ДІЙ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ГРАБЕЖІВ ТА
РОЗБОЇВ

1. Криміналістична характеристика крадіжок

**1) способи
вчинення
крадіжок;**

**2) предмет
злочинного
посягання;**

**Елементи
криміналістичної
характеристики
крадіжок
(ст. 185 ККУ)**

**5) особа
потерпілого.**

**4) особа
злочинця;**

**3) типова
«слідова
картина»;**

СПОСОБИ КРАДІЖОК

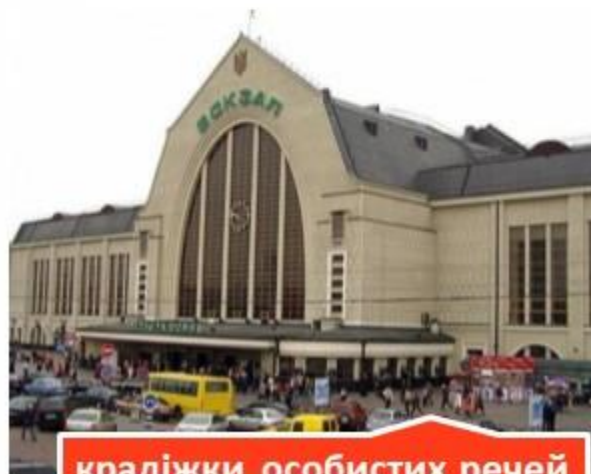
крадіжки з приміщень;

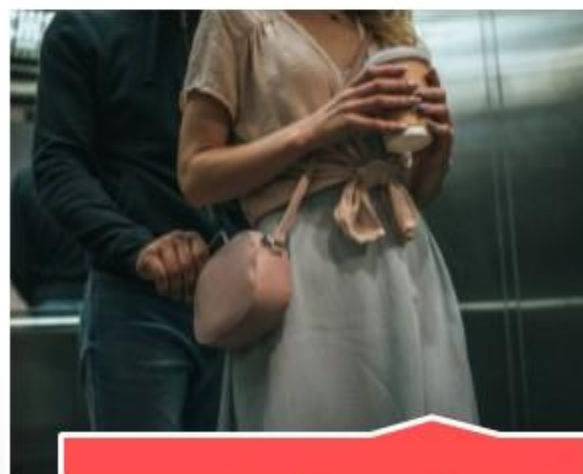
крадіжки матеріальних цінностей з підприємств, організацій;

крадіжки вантажів на транспорті;

крадіжки особистих речей громадян на вокзалах, з купе поїздів тощо;

кишенькові крадіжки.

ТИПОВІ ДІЇ ЗЛОЧИНЦІВ З ПІДГОТОВКИ ДО ВЧИНЕННЯ КРАДІЖКИ

вибір об'єкта крадіжки, у тому числі і майбутнього потерпілого;

вивчення об'єкта крадіжки й обстановки, в якій злочинцю доведеться діяти;

вибір найбільш ефективного способу безпосереднього заволодіння майном, а також підготовка необхідних технічних засобів, що полегшують здійснення злочинного наміру;

вибір способу приховання слідів крадіжки, в тому числі приховання чи збут викрадених речей;

попередню змову між співучасниками крадіжки, розподіл ролей і визначення ролі кожного у майбутньому злочині, а також при необхідності – забезпечення «алібі».

Предмет злочинного посягання

Предмети під час квартирних крадіжок:

- гроші;
- цінні папери;
- вироби з коштовних металів та каменю;
- антикваріат;
- сучасні технічні пристрої,
- одяг, взуття та інші предмети господарсько-побутового призначення

Предметом кишенькових крадіжок

- гроші;
- коштовності та невеликі технічні пристрої, які викрадають з кишень, сумок, портфелів тощо

Предметом у сфері комунального господарства

- каналізаційні люки;
- будинкові лічильники;
- агрегати ліфтів;
- металеві елементи споруд;
- обладнання в трансформаторних підстанціях тощо.

Сліди на місці вчинення крадіжки

а) злочинця

(сліди рук, ніг, зубів, губ, крові, слини, інших виділень, мікрочастинок одягу і взуття, запахові сліди тощо);

б) знарядь злочину

(сліди «віджиму» дверей, примусового відкриття запірних пристроїв, сліди дії агресивної рідини тощо).

ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ.

Злочинців, які вчиняють крадіжки, умовно поділяють на дві групи:

А) ПРОФЕСІЙНІ КРАДІЇ

Як правило, такі особи раніше були засуджені за аналогічні злочини і в цьому сенсі їх злочинна діяльність – одна з найбільш стійких. Ці особи мають певну спеціалізацію.

Б) ОСОБИ, ЯКІ ВЧИНИЛИ КРАДІЖКУ ВПЕРШЕ

або вчиняють їх нерегулярно внаслідок конкретних обставин: по-перше, сприятливих умов для вчинення крадіжки; по-друге, дані особи допускають можливість вчинення інших аморальних вчинків. Ці особи, як правило, діють спонтанно, не професійно, викрадають предмети, що перебувають без нагляду, і намагаються швидко залишити місце крадіжки

ОСОБА ПОТЕРПІЛОГО

Взаємозв'язок «злочинець – потерпілий» часто посідає ключове місце у виявленні різноманітних обставин.

У криміналістичній характеристиці крадіжок головним чином акумулюється інформація про потерпілого та його поведінку, що дозволяє отримати уявлення про специфіку його взаємовідносин зі злочинцем, спосіб виникнення цього зв'язку.

Початковий етап розслідування крадіжок

- а) факт таємного викрадення майна;
- б) місце, час та умови вчинення крадіжки;
- в) предмет крадіжки, його вартість, особливі ознаки;
- г) спосіб учинення крадіжки, технічні засоби, які були застосовані для таємного викрадення і приховання;
- ґ) тривалість перебування і конкретні дії злочинця на місці крадіжки;

Під час розслідування крадіжок необхідно встановити такі основні обставини:

- д) суб'єкт крадіжки (ким її вчинено), мотиви його поведінки;
- е) наявність злочинної групи та роль кожного з її членів;
- є) спосіб, час і місце збуту вкраденого;
- ж) обставини, що сприяли вчиненню крадіжки;
- з) обставини, що впливають на ступінь і характер вини.

При розслідуванні крадіжок державного чи колективного майна, вчинених шляхом проникнення до приміщення, висуваються такі версії:

01

крадіжку вчинив працівник даного об'єкта або особа, яка охороняла даний об'єкт;

02

крадіжку вчинила стороння особа;

03

крадіжку вчинила стороння особа за участю або при сприянні працівника об'єкта;

04

крадіжку вчинила стороння особа, але факт крадіжки використано матеріально відповідальною особою для приховання недостачі або присвоєння інших цінностей, що є у її розпорядженні;

05

крадіжку вчинила стороння особа при сприянні матеріально відповідальної особи, яка намагається приховати нестачу;

06

крадіжку зі зломом інсценувала матеріально відповідальна особа з метою приховання нестачі або ухилення від сплати податків.

**3. ПРОВЕДЕННЯ
ОКРЕМИХ СЛІДЧИХ
(РОЗШУКОВИХ) ДІЙ
ПІД ЧАС
РОЗСЛІДУВАННЯ
КРАДІЖОК**

ОГЛЯД МІСЦЯ ПОДІЇ

Під час огляду місця події
встановлюються такі фактичні
дані:

а) хто вчинив крадіжку, скільки осіб брало участь у реалізації злочинного наміру, їх прикмети;

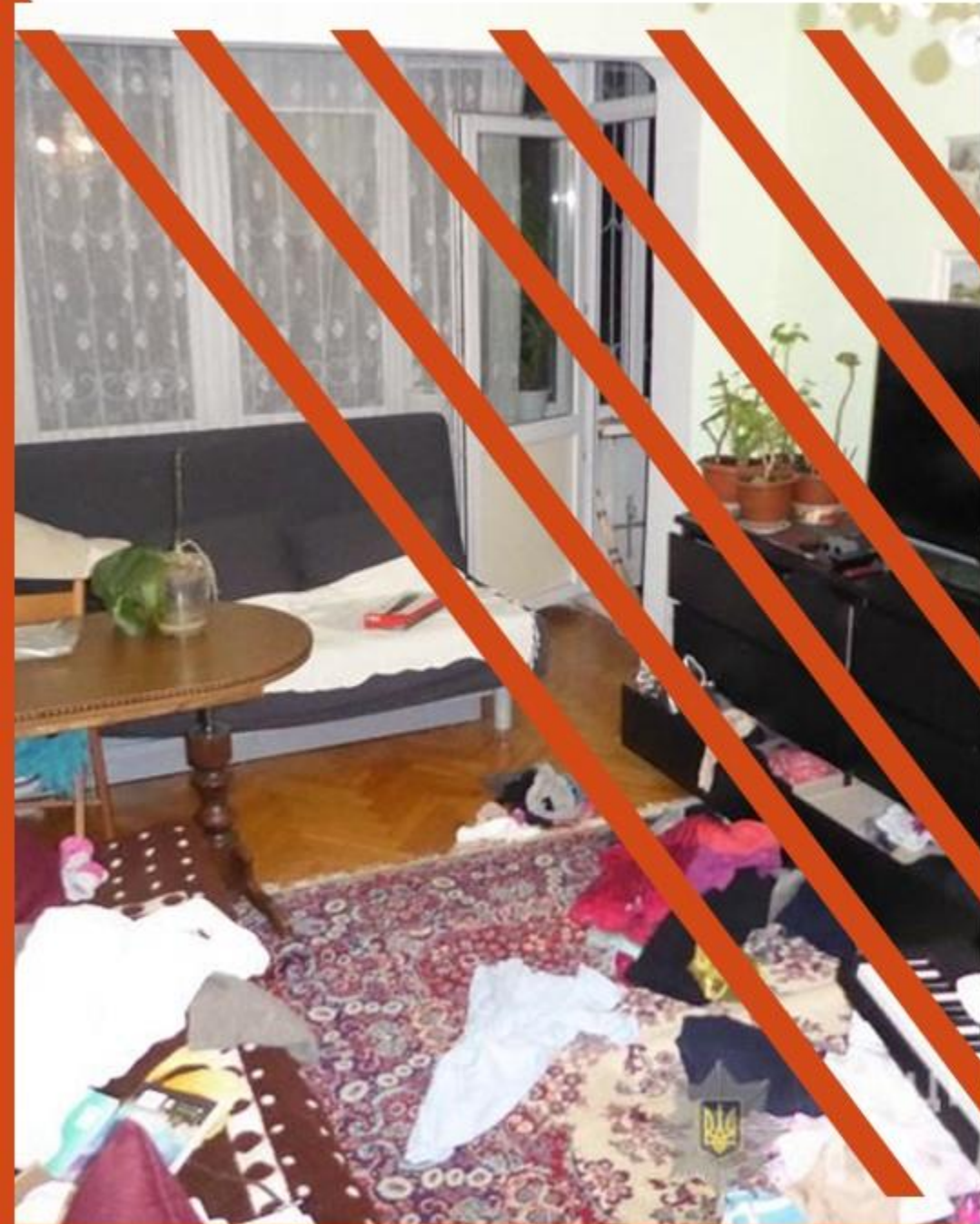
б) шляхи підходу до місця крадіжки і його залишення, транспортний засіб, використаний злочинцем;

в) чим і як давно здійснено злом, чи був злочинець достатньо досвідчений, які його фізична сила і звички, тривалість крадіжки, сліди злочинця і його дії на місці злочину, а також сліди, які могли залишитися на самому злочинцеві, його одязі, знаряддях злочину;

г) предмети злочинного посягання, а також способи їх винесення, вивезення, схову.

ДОПИТ

Допит потерпілих

має за мету встановити певні обставини, а саме: що викрадено, які родові та індивідуальні ознаки викрадених предметів; час та обставини виявлення крадіжки; чи наявні додаткові засоби охорони приміщення; де знаходилися викрадені речі та хто мав до них доступ; кого потерпілий підозрює у вчиненні крадіжки тощо.

Допитом свідків

встановлюються дані про прикмети підозрюваного, час і спосіб вчинення крадіжки, про сліди або предмети, які залишили злочинці на місці злочину, викрадені цінності та їх індивідуальні особливості, про напрямок, в якому зникли злочинці, транспортні засоби тощо. Працівники комісійних магазинів можуть повідомити прикмети зовнішності осіб, які здали на комісію речі з числа викрадених.

Допит підозрюваного

Предметом допиту підозрюваного є: факт крадіжки, чи була підготовка до неї, хто сприяв крадіжці або знав про неї, як вчинена крадіжка, чи використовувалися технічні засоби і які саме, що було викрадено, де воно сховане тощо.

Під час розслідування крадіжок експертизи, що призначаються, можуть бути поділені на дві групи:

а) ті, що призначаються для ідентифікації злочинця, знарядь злочину, взуття, транспортних засобів (або їх частин), дослідження способу подолання перешкод, укриття сховищ;

б) ті, що призначаються для дослідження викраденого майна.

4. Криміналістична характеристика грабежів та розбоїв

x x x x x x x
x x x x x x x
x x x x x x x

ОСНОВНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГРАБЕЖІВ ТА РОЗБОЇВ Є:

1) спосіб
учинення
злочину;

2) предмет
злочинного
посягання;

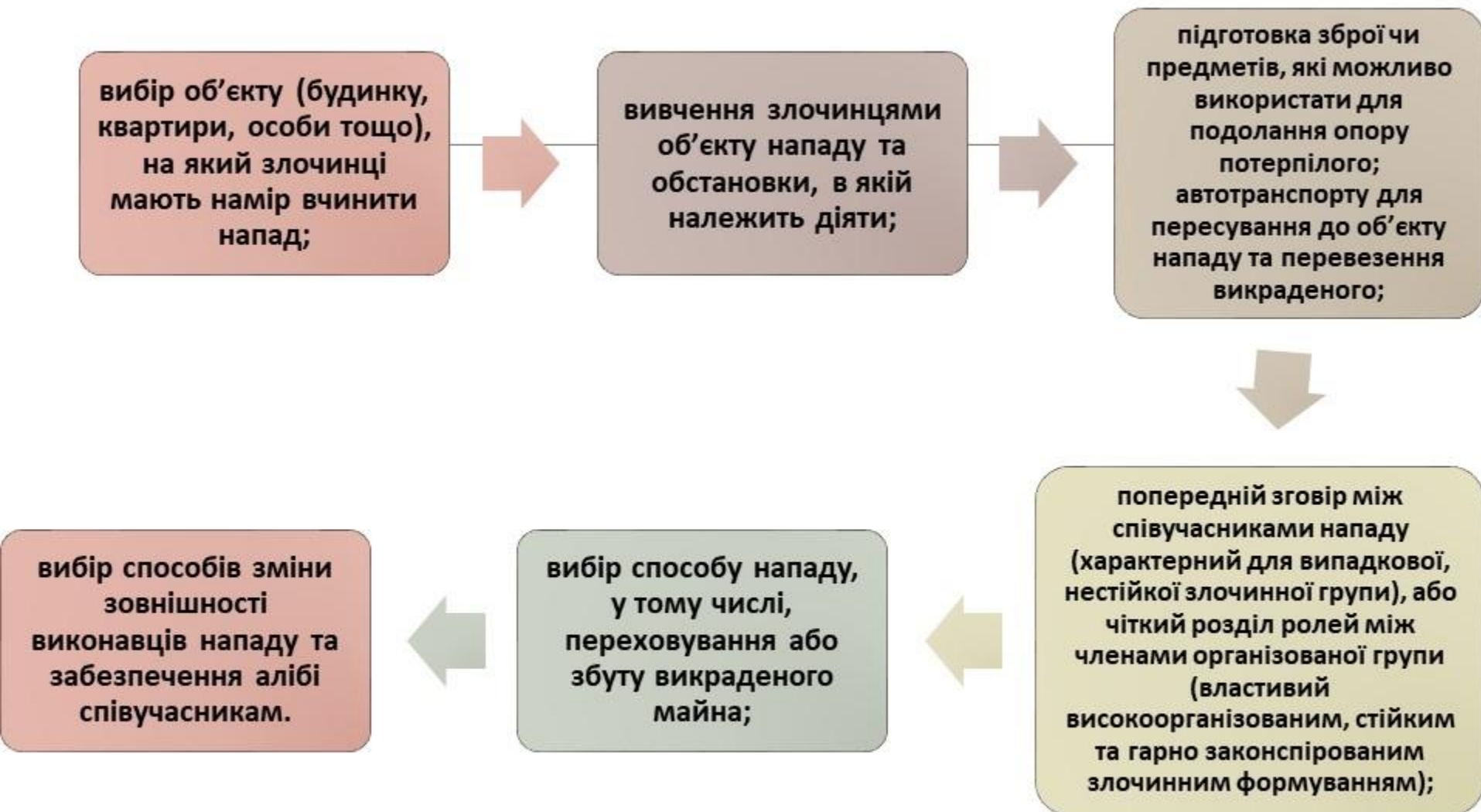
3)
типова
«слідова
картина»
;

4)
характеристик
а особи
потерпілого та
злочинця.

Типові дії з підготовки до грабежу чи розбою:

Безпосередніми предметами злочинного посягання під час учинення грабежів та розбоїв є: гроші, цінні папери, мобільні телефони, годинники, коштовності, прикраси, транспортні засоби, побутова техніка, одяг, взуття, вино-горілчані напої, продукти харчування та інші речі.

Типова «слідова картина»

Якщо грабіж або розбій вчинені на відкритій місцевості, то сліди утворюються:

сліди рук,

взуття,

транспортних засобів,

сліди паління,

волокна одягу,

запахів сліди,

слина,

волосся,

сліди пострілу (кулі, гільзи, дріб, картеч),

сліди крові,

тілесні ушкодження на тілі потерпілих і підозрюваних

деталі одягу,

знаряддя,

головні убори,

ґудзики,

волокна.

ОСОБА ПОТЕРПІЛОГО

ПЕРША ГРУПА

громадяни, спосіб життя, вчинки або риси особистості яких містять в собі привід для нападу на них. Зазвичай це виражається у формі аморальної поведінки, наприклад, у демонстрації забезпеченого та розпусного способу життя.

ТРЕТЯ ГРУПА

громадяни, які в силу свого соціального статусу, професії, матеріального становища схильні стати потерпілими від розбою.

ДРУГА ГРУПА

громадян, віктимна поведінка яких проявляється у формі неприйняття потрібних засобів безпеки до охорони свого помешкання та особистого майна, яке в ньому знаходиться.

Деякі власники квартир переховують ключі під килимком вхідних дверей, залишають відкритими вхідні двері, балкони, проявляють довірливість до незнайомих осіб, відкриваючи їм двері.

ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ

Грабежі та розбої належать до розряду так званих «чоловічих злочинів», оскільки переважно їх вчиняють чоловіки і лише в деяких випадках жінки виступають співучасницями.

У злочинних групах загально-кримінального типу, що спеціалізуються на грабежах та розбоях, переважають особи (переважно чоловіки) віком від 20 до 35 років, непрацюючі, з різним ступенем освіти.

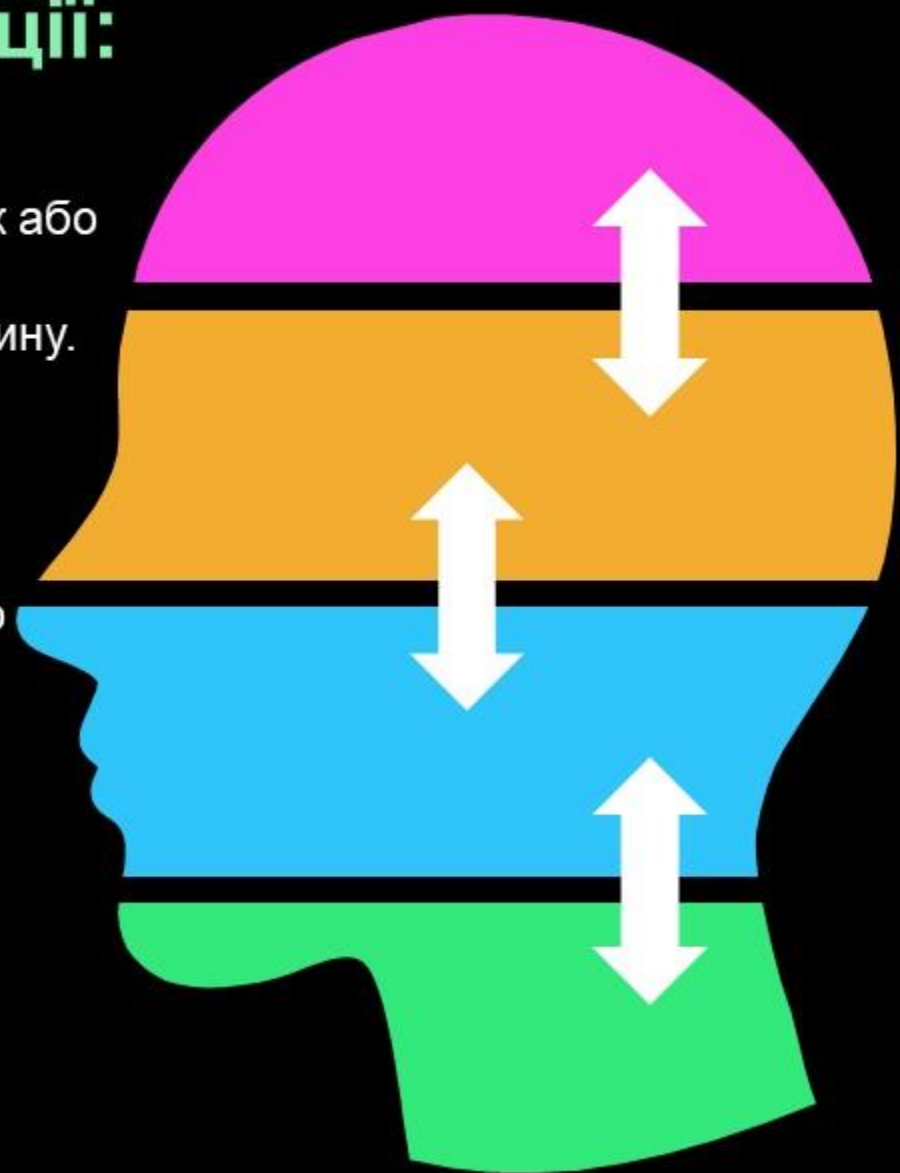

**5. ПОЧАТКОВИЙ
ЕТАП
РОЗСЛІДУВАННЯ
ГРАБЕЖІВ ТА
РОЗБОЇВ**

Для початкового етапу розслідування грабежів і розбоїв найбільш типовим є наступні **слідчі ситуації**:

- 1. Інформація про вчинений грабіж або розбій до правоохоронних органів надійшла в момент вчинення злочину.
- 2. Повідомлення, яке надійшло, свідчить про вчинення грабежу або розбою конкретними особами, але останні з місця вчинення злочину зникли.
- 3. Існує інформація про факт вчинення грабежу або розбою невідомими особами.

Типові загальні версії під час розслідування грабежів та розбоїв

1. Мав місце грабіж або розбій.

2. Злочину не було, мало місце інсценування.

У процесі перевірки висунутих версій, з метою більш точного визначення кола осіб, серед яких слід шукати винних у вчиненні цього виду злочинів, ретельно аналізуються показання, повідомлені потерпілим та свідками, речові докази, вилучені з місця вчинення злочину, а також фактори, які обумовлюють вибір злочинцями певного способу вчинення злочину, береться до уваги їх поведінка під час вчинення злочину, характер викраденого майна.

**6. Проведення
окремих
слідчих
(розшукових)
дій під час
розслідування
грабежів та
розбоїв**

ОГЛЯД МІСЦЯ ПОДІЇ

Під час огляду місця події в кримінальних провадженнях розглядуваної категорії важливим є обстеження місць, з яких злочинці спостерігали за потерпілим, або відслідковували шлях його пересування.

При цьому необхідно приділити особливу увагу пошуку й належному оформленню та фіксації слідів ніг, недопалків, сірників, пачок від цигарок, слідів транспортних засобів та ін.

Якщо під час нападу була застосована вогнепальна зброя, необхідно на місці події здійснювати пошук гільз, куль, дроби, пижів

ДОПИТ ПОТЕРПІЛИХ.

З'ясування обставин вчинення грабежу або розбою полягає в отриманні від потерпілого вичерпних відповідей на наступні питання:

- місце, де було вчинено напад;
- коли відбувся напад, точний час;
- чим займався потерпілий перед нападом;
- хто, крім нього, ще знаходився в даному місці, їх прізвища та місця проживання, а у необхідних випадках і мета перебування в даному місці;
- скільки осіб приймало участь у вчиненні грабежу або розбою; спосіб нападу, характер і послідовність насильницьких дій або погроз з боку кожного із учасників нападу;
- хто з нападників мав при собі зброю, яку саме; чи застосовували вони зброю і які наслідки її застосування;
- поведінка потерпілого під час нападу;
- характер поведінки інших осіб під час нападу та чи було застосовано до них насильство;
- хто із сторонніх осіб міг спостерігати або чути подію злочину;
- чи приймав потерпілий які-небудь заходи для переслідування злочинців; якщо ні, то чому;
- чи внесені які-небудь зміни в обстановку місця події до прибуття слідчого, якщо так, то які, ким, з якою метою.

Допит підозрюваного проводиться після його затримання і особистого обшуку. Підготовка і тактика проведення даної слідчої (розшукової) дії в кримінальних провадженнях про грабежі та розбої у значному ступені обумовлюються слідчою ситуацією (затримано одного чи декількох членів злочинної групи)

Узагальнення та аналіз досвіду розслідування грабежів та розбоїв, вчинених злочинними групами, показує, що тактично виправдано першими допитувати:

- співучасника, який на думку слідчого, може надати правдиві показання;
- співучасника, відносно якого слідчий має більш переконливі докази, тому він повинен усвідомлювати безнадійність своїх неправдивих показань;
- співучасника, який займає у злочинній групі становище «опозиціонера».

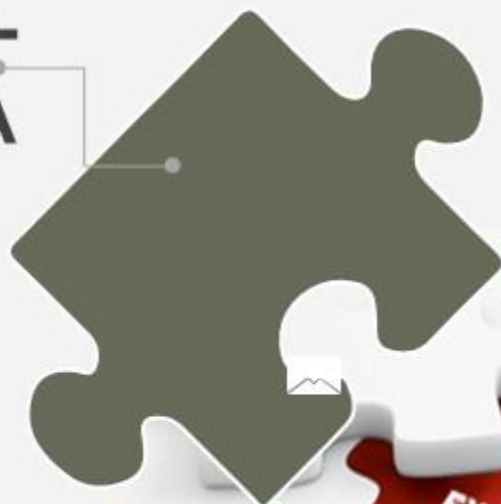
ДОПИТ ПІДОЗРЮВАНОВОГО

ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ

СУДОВО-
МЕДИЧНА

КРИМІНАЛІСТИЧНІ

СУДОВО-
ПСИХІАТРИЧНА

СУДОВО-
ХІМІЧНА

